

Євген Карпінець

Зима. Недільна днина. Велике місто. Люди повертаються додому після богослужіння. Чекають на зупинці транспорт. А поруч на кучугурі снігу лежить чоловік. Не взмозі встати, він стогнав від болю. Люди, повертаючись додому, проходили повз, не звертаючи уваги на бідолаху. А хто і звертав, то вигукував, що так йому і треба, що він безсовісний, неділенька свята, а він із самого ранку вже так налигався. За кілька днів на кучугурі снігу хтось поставив букет квітів. Чоловік на цьому місці помер від сердечного нападу.

Байдужість. У сучасному світі, який так стрімко технічно прогресує, швидко прогресує і вона, байдужість. Сучасні молоді люди, на превеликий жаль, огорнуті нею настільки, що не помічають людей довкола. Для них віртуальний світ важить більше, ніж реальний. Кількість лайків під їхнім новим постом у соцмережі важливіша від кількості вдячних посмішок близьких і рідних людей. Врешті-решт, ця підміна болісно відбивається на наших стосунках з людьми, які нас люблять.

Проте байдужість все більше стає чимось нормальним, повсякденним. У більшості випадків люди намагаються не помічати проблем, які їх не стосуються. Байдужість органічно вплітається у наше життя і стає характерною рисою сучасного суспільства. А може, тепер це і зовсім ніяка не проблема, може, у сучасному світі це й не гріх?

Байдужість починається відтоді, коли людина починає жити лише задля себе, задля своїх цілей, інтересів. Її не цікавить те, що відбувається навколо, що її не стосується. Таких людей ми називаємо егоїстами, адже своє «я» вони готові поставити вище понад усіх інших та понад усе. А звідси і народжується культура споживацтва, коли ми готові лише брати, але зовсім не думаємо про те, що потрібно щось і давати, приносити на благо інших, робити щось для ближнього, а не лише для себе.

Людина, зосередившись лише на своєму «я», забуває про Того, Хто її сотворив. Поринаючи у гріх байдужості, вона «забуває» не лише про людей і світ довкола, але й самого Бога. Того, хто дав їй Свій образ і подобу, людина підмінює своїми «божками». Замість того, щоб рухатися у напрямку до Господа, людина віддаляє себе від Нього. І як не намагатиметься стати щасливою, такою вона не буде, адже заперечує Бога у своєму житті, вважає, що осібно є автором свого життя, викреслюючи у ньому місце для Творця.

Окрім віддалення від Бога через байдужість, людина віддаляється і від інших людей. Прикро про це казати, але попросту перестаємо існувати один для одного. Оскільки байдужість походить від егоїзму, то людина, дбаючи лише за себе, пориває щирі взаємини з іншими людьми. Натомість з'являється користолобство. Якщо наш певний вчинок не принесе нам бажаного результату, не буде нам вигідний, то його й не зробимо. Руйнується і справжня дружба, адже справжній друг пізнається в біді, в неволі ж він робиться братом (пор. Прип 17,17). А як тоді можливо мати справжнього друга, коли він не підставить свого плеча і не подасть руки допомоги, коли ми цього так потребуватимемо? Заступниця бідняків та безпомічних, яка здобула міжнародне визнання, мати Тереза стверджувала, що найбільший гріх людини – це не ненависть, а байдужість до своїх братів.

Інший бік байдужості – духовний. Байдужість межує із психологічним станом депресії. У духовному вимірі значно краще і обширніше цей стан відкриває церковно-слов'янський термін «униніє». Як богословське, це поняття містить стільки відтінків, що його важко окреслити одним словом: розслабленість, параліч, відчуття пустоти і туги. Цей стан представляє собою безвихідь. Як і «униніє», депресія сковує людину і не дає нічого робити. В древні часи ця спокуса «унинія» проявлялася у невдоволенні місцем праці. Цьому піддавалося багато осіб. Що стосується монахів, то вони заробляли на життя своїми руками, плели кошики і канати. Як тільки монах впадав в цей стан байдужості, монотонне життя ставало тягарем.

Подібний досвід є і в сучасної людини: полегшення праці, різного роду механізація загрожує монотонністю. Достатньо людині збайдужіти, і час свободи обертається у порожнечу. Як наслідок – людина в такому стані втрачає надію, стає роздвоєною, її опановує журба. Все це призводить до розвитку різних хворіб і навіть думок про самогубство. А все починається із, здавалося б, маленької байдужості, яка духовно закорінена в «унинії».

Підсумовуючи, можемо запитати: а як же тоді подолати байдужість? Її ми подолаємо лише з Богом, який є любов'ю (див. 1Йо 4,8). Лише відчувши Його любов, сповнившись нею, ми бачитимемо потреби і болі ближніх, зможемо їм допомогти, адже будемо відчувати, що наш ближній не лише Іван чи Марійка, а й брат чи сестра у Христі, образ Божий, якому ми маємо послужити і допомогти, якщо потрібно, стерти з нього бруд гріха. Лише любов'ю зможемо подолати таку біду, як байдужість. Не дозволяймо, щоб зло байдужості нас перемогло, але, як навчав апостол Павло, перемагаймо зло добром (пор. Рим 12,21). Почнімо це із заклику: не будь байдужим!

Євген КАРПІНЕЦЬ, Не будь байдужим! // СЛОВО №3 (75)